

כדי להרחיב את חוג השותפים, מביא עורך התשבצון, נדיב אבידן, כמה דוגמי מאות אופייניות, שסייעו לפותרים המתחילים להיכנס לעניין. למשל:

● **אסוסיאציה:** ההגדרה: "כניסה אופטימית לעיר קטנה". הפיתרון: "סחה-תיקוה".

● **מילה המפתתרת בתוך מיר:** ההגדרה: "מימרה צימחי מופיע באופן קבוע במעגןהסירות". הפיתרון: "מר-גר-ינה".

● **אפשרות חידופית לקריאת הערך:** "מדריך ספורט ברמה גבוהה קפץ משימחה באמבטיה". הפיתרון: ארכי-מד"ס, "ארכימדס".

דוגמה נוספת: "השאלה מקיפה פחד נורא באסם". הפיתרון: "מ-מגורח".

● **שינוי מקומן של האותיות (אנגראם):** ההגדרה: "בלי טיפול מתאים לא יוכל להיות כוכב-כדורסל". הפיתרון: "ליליפוט". מדוע? האותיות המרכיבות של המילה ליליפוט מופיעות בסדר שונה במילים "בלי טיפול".

אגב, השימוש בטכניקת האנגראם מלווה על-פירוב במילים כגון "משונה", "מזור",

מקסים סלומון, במישרד צבאי ביטה, שבו נראית חיילת מסחרקת.

אחרי שהגשנו את הכתבה לצנוורה, התקשר עימנו דובר צה"ל של או משה ("מויש") פרלמן, שהיה או נושא-כליו של הרמטכ"ל, ייגאל דיין (לפני שהפך נושא-כליו של משה דיין). הוא ניסה לשכנע אותנו לוותר על הכתבה, ומשלא הצליח, הגיש לנו אולטימטום פשוט וגס: גניזת הכתבה או התרמה טוטאלית בידי מערכת-הביטחון.

באומץ-הלב של נעורים דחינו את הר אולטימטום ופירסמנו את הכתבה ביוני 1950 (העולם הזה 662). התשובה היתה מוחצת. כל שערי צה"ל נסגרו לפני העולם הזה. הזמנת אלפי העותקים ב-שבעה, שסיפקנו עד אז למחנות, בוטלה. כל מגע של צה"ל עם המערכת נותק. תרם זה קיים במשך שנים רבות, ובחלקו הוא קיים עד היום.

בעיקבות צה"ל הלכו, תוך זמן קצר, גם כל שאר חלקי המימד המפא"י. על העולם הזה הוטל חרם טוטאלי של כל מערכות-הכלכלה של הממשלה, הסוכנות וההסתדרות — חלקה-ארי של המשק. הדבר הסב לנו במשך הזמן נזקים של מאות מיליוני לירות, בערכים של היום. הוא גם הביא לנו התנקשויות גופניות, פצצות וחבלות אחרות.

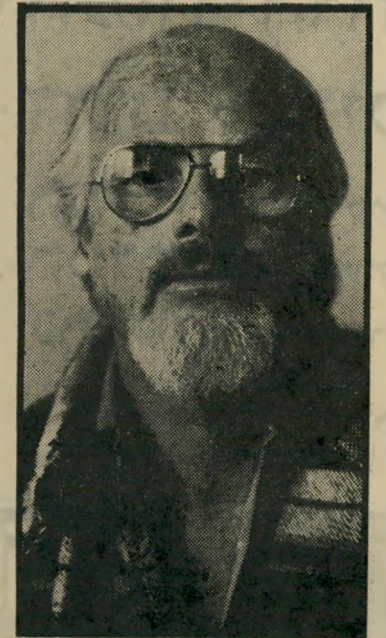
לא נכנענו. החרם עלינו התמוטט בהדרגה. החשוב יותר — חלקים גדולים של החברה הישראלית קיבלו את תפיסתנו.

אין פירוש הדבר שהמילחמה בהעולם הזה פסקה. היא קיבלה דווקא לאחרונה תנופה חדשה, עם חקיקת חוק-התועבה המתעטף באיציטלה של "חוק הגנת הפרטיות", אשר יוזמו כיוונוהו בגלוי נגד שבעות זה.

בהיכנסנו לשנתנו ה-33, ערב יום-ההולדת ה-33 של המדינה, כוחנו עימנו, ואנו מאכנים להמשך המאבק.

המדריך קפץ לאמבטיה

חובבי-התשבצים הבחינו בוודאי כי שינוי שחל בשבועות האחרונים במדורים. הכנסנו למדור, אחת לשבועיים, תשבץ

חשבצן אבידן בלי טיפול מתאים, לא שחרן כדורגל

"משוגע", "סוער", "הספכך" וכו', אז בכל מילה אחרת היכולה לרמוז על הצורך "לשחק" את האותיות.

● **כפילות פונטית:** (שמענו ש... או — על פי השמועה...) ההגדרה: "החוד לפה השמועה שנופץ בחבר-ממשלה ליד הכינרת". הפיתרון: גינור-שר, "גינורסר".

● **קריאה הפוכה:** ההגדרה: "בדרי עבד ניתן להבחין שהמיכתב הזה נשלח על-ידי זמר". הפיתרון: "רשום-מושר".

מסובך? אולי. אך הנסיון מוכיח שזו משימה אפשרית. וזה יכול גם להפוך פתרון חק חברתי בליל-שבת.

כל הערכים מופיעים בכתוב חסר, אלא אם-כן מופיעה האות (מ) בסוף ההגדרה. במיקרה כזה הכוונה לכתוב מלא. הספרות בסוף הגדרה מציינות את מיספר האותיות של המילה או המילים.

מסיים נדיב אבידן: "או קדימה, כהל-חי, סליחה, כהלחי!".

אבידן (44); יילד תל-אביב ואב (גרוע) לבן, הוא — לא במפתיע — מורה למא-תימטיקה במיקצועו. מזה שנים הוא עוסק בחידות ובחשיבה מאתימטית. אין הוא מתעניין בפוליטיקה, לדבריו, אך הוא משוגע לספורט (כדורסל, קאראטה) ולפנ-לוסופיה. הוא גם אוהב — שוב לדבריו — כלבים, ילדים ונשים. כל זה משתקף בוודאי, בתשבצונים שתפתור מעתה, אם תידבק במחלה.

קל מאוד להתמכר לתחביב זה, וקשה מאוד להיחלץ ממנו. ברגע שנלכדת, אתה נשאר לכוד. ניתן להסיק זאת מן הורם של התגובות והתשובות. הגובר לאחרונה מדי שבעות, יתכן שגם הפרטים, המוגרים בין פותרי התשבצון, עוזרים.

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, פ.ד. 03.22262/3/4. תאריך: 136. מען מברקים: "עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורכת-בנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: זלית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • כתב בכיר: יוסי הוימן • ראש המינהלה: אברהם פיסון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ד: "העולם הזה" בע"מ • מודפס בהדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה, "גר" בע"מ • גלוסות צינורגרימה "כפסי" בע"מ.

קיא קי

בפסח מלאו 45 שנים לייסוד העולם הזה, וגם 31 שנים להקמת המערכת הנוכחית. שני האירועים היוו מהפכה בעיתון הישראלי.

אורי קיסרי המנוח חולל ב-1937 את המהפכה הראשונה. השבועון 9 בערב (שמו המקורי של העולם הזה) הכניס לעיתונות הארצישראלית נימה שחסרה לה כליל — נימה קלילה, חופשית ופרי-קנטית. סיסמתו היתה: "דיתמוס החיים — דוסק הזמן".

ב-1950 חוללנו את המהפכה השנייה. היא לא היתה רק סינגולרית, אלא נבעה לשורש קיומה של העיתונות. אפשר לאמר: לפילוסופיה של התיקשות ההמונית. סיסמתה היתה "בלי מורא, בלי משוא פנים".

מבחינה סינגולרית שברנו את כל המוסר כמות. במקום הסיגנון המשעמם המקובל, מין תערוכת של מליצות העיריה היהודית ושיעמום גרמני, יצרנו סיגנון עיתונאי חדש. גם הוא היה תערוכת: הסיגנון הצברי, כפי שהתגבש בחסיבות הלוחמות של מילחמת-העצמאות, והסיגנון העיתון-נאי האנגלו-רסאכסי, החד והתועלתי.

לקורא של 1981 קשה לדמיין לעצמו מה היה סיגנון העיתונות הישראלית לפני שמערכת זו התחילה בפעולתה. כי סיגנון זה שוב אינו קיים, מילבד, אולי, בהצופה ובחמודיע. עם שירים בעל המישור. ניצחון העולם הזה בשטח זה היה מרשי-לם. כל העיתונות הישראלית מעתיקה עתה את הסיגנון שהמצאנו, כשם שהיא משר-משתת בעשרות המילים החדשות שהנהגנו בשפה העברית.

(כאשר זינקה החללית האמריקאית ב-שבוע שעבר אל על, מי העלה על דעתו כי עצם המילה "חללית" הומצאה על-ידי העולמ הזה, כאשר פירסמו את הכתבה העיתונית הראשונה שהופיעה בעיתונות העברית על עתיד המסע בחלל, שהפך בעתים עבר?)

פמיניזם, 1950

אך המהפכה הסינגולרית — חשובה ככל שהיתה — לא היתה העיקר. המהפכה האמיתית שלנו היתה במישור אחר, וגם בה נחלנו ניצחון ניכר — אך עדיין לא מכרע.

מהפכה זו נוגעת לעצם קיומה של העיתונות בחברה המודרנית. זו מול זו עומדות כאן שתי תפיסות. שאין ביניהן גשר.

התפיסה האחת, שאפשר לכנותה "הרוי-סית", אומרת: על העיתונות לפרסם רק חומר מועיל. תפקידה לחנך. היא צריכה לפעול לחל, לתפת הכלל (משמע, למעשה: לטובת המימד, או השליטון).

התפיסה השנייה, שאפשר לכנותה "האנג-וריסאכסית", אומרת: על העיתונות לפרסם את הכל, אלא אם הוכח שיש בכך נזק מיוחד וחריג.

כל העיתונות הישראלית דגלה, בי

האם גיוס הבנות מיותר?

תצדום החיילת ב"העולם הזה" 662 (אוגוסט 1950) בלי מורא, בלי אולטימטום

אולי כדאי להזכיר אחד מהם, לדוגמה. לפני כמה ימים שידרה הטלוויזיה סרט ביקורתי על מקומה של החיילת בצה"ל. הדבר לא עורר רעש רב, ואיש לא נזף בראשי הרשות על שהעזו לשדרו.

ב-1950 היה המצב שונה לגמרי. כחוד-שיים וחצי אחר שקיבלנו את השבועון לידינו, החלטנו לערוך מחקר על התפקיד שממלאות החיילות בצבא. מתחננו ביקורת קשה על המצב, ברוח שהיינו קוראים לה. כיום, "פמיניסטית". קבענו שהחיילות מנוצלות לרעה, שאינן ממלאות תפקידים רציניים, ורשותם היא לוותר על שרותי החובה ביכולת כונאים אלה. בראש הר כתבה הופיע תצלום שצילם צלם-המערכת.

מסוג חדש — תשבץ-הגיגיון, הוא תשבץ ב-191.

תשבץ מסוג זה קנה לו מישכן-קבע בליבם של חובבי-התשבצים בארץ. הוא מבוסס על מחשבה אסוסיאטיבית. אני מקווה שימצא חן בעיני המשוגעים-לדבר, בעוד ששאר פותריהתשבצים ימשיכו למ צוא סיפוק בתשבץ הרגיל, שיופיע בכל שבע שני.

קל מאוד להתמכר לתחביב זה, וקשה מאוד להיחלץ ממנו. ברגע שנלכדת, אתה נשאר לכוד. ניתן להסיק זאת מן הורם של התגובות והתשובות. הגובר לאחרונה מדי שבעות, יתכן שגם הפרטים, המוגרים בין פותרי התשבצון, עוזרים.